

Izhaja ob 4 zjutraj.
Stane celoletne ... 180 K
mesečno ... 15
za zased. ozemlje ... 300
za inozemstvo ... 400
Oglaš za vsak mm vrhline
stolpeca (58 mm) ... 2 K
mal oglaš do 30 mm
stolpeca (58 mm) ... 1.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo
Miklošičeva cesta št. 10
Telefon št. 72.
Upravništvo
Bodna ulica št. 6.
Telefon št. 93.
Račun kr. pošt. ček. urada
št. 11.842.

Karl Habsburg v Budimpešti

TAJNI POVRATEK EKS-KRALJA NA VELIKONOČNO NEDELJO. — S PONAREJENIMI POTNIMI LISTI SKOZI AVSTRIJO. — KARL ČAKA V SOMBATELJU. — KRITIČNO STANJE NA MADŽARSKEM

Budimpešta, 29. marca. (Izv.) Na velikonočno nedeljo je na skrivaj prispel v Budimpešto bivši kralj Karl Habsburg. Državnemu pravitelju Hortyju se je posrečilo, ga še tekom dne spraviti v Sombateli. V političnih krogih vlada strahovito razburjenje. Stranka malih posestnikov dolži ministrskega predsednika Telekija, da je pripravil vrnitev Karla Habsburga. Vlada je ves dogodek s pomočjo svojega policijskega aparata javnosti prikrila. Cenzura je preprečila vsako vest o povratku ekskralja. Ves promet je pod najstrožjo kontrolo. Telefonske in telegrafске zveze z inozemstvom so prekinjene, v notranjosti pa pod najstrožjo cenzuro.

Ljubljana, 29. marca.

Na Velikonočno nedeljo se je pojavil v Budimpešti Karl Habsburg. Naznanil je državnemu upravitelju Hortyju, da je prišel prevzeti prestol svojih očetov in paterično je vzkliknil: «Tu sem, tu ostanem, Bog mi pomaga!»

Jasno je, da je s povratkom ekskralja Karla stopilo habsburško vprašanje v novo kritično fazo. Čas slepomišljenja je pri kraju in slediti bodo morali nedvoumni ter kar najbolj energični koraki, da se to vprašanje končno razčisti. Na Madžarskem se je ves čas igrala opasna kraljevska igra. Madžarska je kraljevina, katero upravlja gospod Horty in do danes je ostalo negotovo ali se sme Karl Habsburg res še imenovati madžarskega kralja. V te nerazčiščene situacije je razpredla habsburška kamarila svoje intrige in je sistematično pripravljala vrnitev Habsburga. To kar se je sedaj zgodilo, se slika sicer kot presenečenje, toda v resnici za madžarske državnike, pa naj bodo karlisti ali kaki drugi — isti, in nikakor presenečenje. Je le lo-gična posledica njihove nepoštenosti igre. Morda so madžarski beli teroristi pričakovali Karla še pozneje morda jim je prišel prena-glo, go-to-vo so sokrivi njegovega povratka. Verodostojne vesti zatrjujejo, da so vodilni odgovorni državniki, kakor n. pr. min. predsednik Teleki naravnost sodelovali.

Odgovornost pa zadene tudi entente. Medtem, ko sta Anglija in Francija oficijelno zatrjevali, da o povratku Habsburga na Madžarsko ali v Avstrijo ne more biti go-vora, medtem ko je Italija sklepala z nami pogodbe proti habsburški opasnosti, so francoski, angleški, ita-lijanski politiki in diplomati na najde-likatnih mestih kar odkrito podpi-rali habsburško propagando. Zlasti v Budimpešti je Madžarom uspelo pridobiti celo vrsto ententnih funkci-onarjev za habsburške cilje. Mi ve-mo, kako se je tam obnašal angleški admiral Trubridge, znane so zveze gotovih klerikalnih francoskih aris-tokratov z habsburško kamarilsko madžarsko visoko aristokracijo, go-vora je že bilo o intrighah raznih ita-lijanskih diplomatov zlasti proti Ju-goslaviji. Karl Habsburg se je na-pram državnemu upravitelju pozival na — francoske obljube, kar je go-tovo nad vse karakteristično. Mi smo prepričani o korektnem stališču en-tentnih vlad, treba pa bo, da to sta-lišče z vso jasnostjo povdarijo in naj-ostreje desavnirajo intrige raznih svojih funkcionarjev. Ko se je ope-tovano s strani nasledstvenih držav pritiskalo zlasti v Parizu, da se naj končno situacija vendarle razčisti, je ententa se vedno izogibala odločnim korakom in njena politika popuščanja napram madžarskim belim tero-rizmom, v katerih so mnogi gospodje v Parizu in Londonu videli in menda še vidijo dragocene bojvornike proti boljševikom, je izsilila na strani na-sledstvenih držav konkretne dogovo-re proti habsburški opasnosti.

V silno mučnem položaju se na-haja Avstrija. Ni dvoma, da je Karl Habsburg potoval čez avstrijsko o-zemlje. Zatrjuje se, da s ponareje-

nimi diplomatskimi potnimi listi. Zna-no je, da se nahaja velk del klerikal-ne stranke, ki danes vodi avstrijsko politiko, v službi prokletega rodu. Kdo bi se mogel ubraniti sumnji, da v Karlovo avanturo niso zapleteni tudi odgovorni avstrijski činitelji? Madžarski Karlisti sami priznavajo, da so afero aranžirali avstrijski kle-rikalci. Nesporno je povratek Karla Habsburga delo klerikalizma, ki ne more pozabiti na zlate čase habsburškega cesarstva in kraljestva, v Kate-rem se mu je nesporno boljše godi-lo, nego v nebeskem. Jugoslavija u-živa še posebno čast, da se Karl Habsburg sedaj nahaja v neposredni bližini njenega ozemlja, takorekoč že na polu pod njenim krovom, ker po zapovedi Rima je sombateljski škof, Karlov gostitelj, še do danes jugoslovanski višji dušni pastir celo naše Prekmurje mu je podložno in prekmurska duhovščina sprejema od njega navodila za svoje delovanje!

V delikatni situaciji se nahaja tu-di Švica, ki je v Pranginsu dovolila familiji Karla Habsburga krasen azil. Karl je švicarsko gostoljubje zlora-bil na najostudnejši način in švicar-ska vlada bo morala dvakrat in tri-krat premisliti, je-li mogoče, da osta-ne pod njenim okriljem rodbina, ki navzlic slovesno dani besedi, s svo-imi intrigami neprestano ogroža mir evropskih narodov.

Tragikomična je vloga gospoda Karla, ki je znova dokazal, da zaslu-ži ime, ki so mu ga svojčas rado-darno podelili Dunajčani: Karl der Dumme. Sedanja afera je dostojen pendant k tragikomediiji Sikstovih pisem. Karl je nasel nekaterim za-bitim puhloglavežem, ki so menda mislili, da bo njegov povratek v Bu-dimpešto ustvaril čudež obnovitve «staroslavne» Avstro-Ogrske. Posla-li so siromaka v april in ubogi don Kihot della Schönbrunn se bo vra-čal osramočen za vedno kot ena naj-smešnejših pojav novejši svetovne zgodovine.

Jasno je, da se mora Karlovi avan-turi napraviti brzo konec. Jugosla-vija ima v tem oziru s svojimi sode-dami, zlasti z Italijani in Čehi kon-kretne dogovore in ne dvomimo, da bo takoj storila vse primerne korake. Vsako odlašanje bi kompromitiralo njeno odločnost in čim bolj energič-na sredstva, tem večja je zasluga, ki jo stori naša država veliki nacionalni in demokratični ideji.

Karla Habsburga treba aretirati ter ga kot nadležnega rovarja spravi-ti na varno pod strogo varstvo in nadzorstvo. Ne dvomimo, da se bo to v najkrajšem času tudi zgodilo.

DUNAJ, 29. marca ob 11. zvečer. (Izv.) O povratku Karla Habsburga na Madžarsko je izvedel vaš poro-čevalec od dobro podučene strani sle-deče zanimive podrobnosti: «Karl Habsburg se je vrnil preko Avstrije. Potoval je s potvorjenim avstrijskim diplomatskim potnim listom, katere-ga so mu očividno preskrbeli izvest-ni diplomati v zvezi z avstrijskimi klerikalnimi habsburškimi eksponen-ti. Na Madžarskem je nesporno vi-soka duhovščina vedela, kaj se pri-pravlja, zdi se, da ostali Karlisti ni-so bili informirani. Glavni sotrudnik

pri Karlovi avanturi je očividno som-bateljski škof.

Karl Habsburg je prišel popolno-ma nepoznan v Budimpešto. V nede-ljo zgodaj dopoldne se je pojavil v palači min. predsednika, v civilni o-bleki. Sprejel ga je neki ministerijal-ni uradnik, ki je spočetka mislil, da ima opraviti z blaznim človekom, ko mu je tuječ dejal: «Jaz sem vaš kralj. Kje je ministrski predsednik?» Kma-lu se je uradnik uveril, da ima res Karla Habsburga pred seboj. Min. predsednika ni bilo doma. Nato je Karl ukazal, naj se telefonsko obve-sti državni upravitelj Horty, da ga v gradu čaka. V kabinetni pisarni so smatrali telefonsko obvestilo, da se nahaja ekskralj na potu v grad za slab dvotip. Medtem pa se je Karl že pripeljal v avtomobilu. Ko so ga spoznali, je zavladala splošna kon-sternacija. Vendar so Habsburgovca sprejeli z vsemi častmi in državni u-pravitelj Horty ga je peljal v dvor-ske sobane. Tam se je vršil dolg raz-govor. Kakor se zatrjuje, je Horty prepričeval ekskralja, da more nje-gov povratek strmoglaviti Madžarsko v katastrofo. Karl je sprva odklonil vsaka pogajanja. Ko je Horty izja-vil, da se vprašanje ustoličenja kra-lja ne da rešiti brez sklepa parlamen-ta, ki bi se moral v to svrhu šele skli-cati, je Karl vztrajal na tem, da ta-koj zasede prestol. Skliceval se je na to, da ima od francoske strani zagoto-vilo, da se ententa ne bo protivila, ako zopet zasede madžarski prestol. Končno je prišlo do kompromisa. Karl je privolil, da se vrne v Sombat-elj k škofu, odkoder hoče priprav-ljati svoje ustoličenje. Pri odhodu iz dvora je glasno zaklical: «Živ ne ostavim več Madžarske!»

Zatrjuje se, da je sombateljska garnizija že prisegla zvestobo Kar-lu kot kralju Madžarske. Min. pred-sednik Teleki izjavlja, da za povratek ekskralja ni vedel. Nahajal se je v nedeljo v Brucku na Lajti. Njegovi izjavi pa nikdo ne verjame. Stranka malih kmetov zahteva sklicanje pa-rlamenta. Kriza vlade je neizbežna.

Karlovo potovanje sta aranžirala bivši dvorni maršal njegove soproge Zite, grof Hunyady ter bivši madžarski zunanji minister grof Czaki.

Vlada je šele nocoj izdala kratek uradni komunike o dogodku. Madžarski politični krogi so silno vzne-mirjeni. Mnogi se bojijo, da bo ne-posredno sledila intervencija sosed-nih držav.

Dunaj, 29. marca. (Izv.) Bivši ce-sar Karl se je nenadoma pojavil na velikonočno nedeljo z nekim polkov-nikom v Budimpešti. Podal se je čez verižni most k električni vzpenjači in se peljal k gradu. Tam je povprašal pri vratarju ministrskega predse-dstva po šefu kabineta ter šel k njemu, toda našel je baje zelo hladen spre-jem. Več ministrov, zbranih pri mi-nistrskem predsedniku, mu je sveto-valo naj kar najhitreje zapusti Madžarsko. Karl je bil očividno zelo pre-senečen. Zelo neprijetno vznemaden so bili karlisti, ki se jeze na tovariše v Avstriji, češ da so ti Karla pripra-vili do tega, da je prišel na Madžar-sko. Še v nedeljo se je Karl po dol-gem razgovoru z državnim upravi-teljem Hortyjem vrnil iz Budimpešte v Sombateli, kjer je nastanjen pri škofu.

Avstrijska vlada je takoj odredila vse potrebno proti morebitnim vpli-vom Karlovega povratka na Avstri-jo in odredila preiskavo, ali in kako je Karl prišel na Madžarsko preko Avstrije. Belogardistična Madžarska dobro zna, kako treba zapreti se pro-ti evropski javnosti. Z Madžarsko že od nedelje ni bilo nobene zveze. Da-nes so krožile po Dunaju vesti, da se je na Madžarskem moralo nekaj zgo-diti. Madžarski minister Gratz, ki se je nahajal na Dunaju, io je z vso na-

Romunske čete v Jugoslaviji

TEŽAK INCIDENT NA RUMUNSKI MEJI.

BEOGRAD, 29. marca. (Izv.) Da-nes ob 17. ure je bila seja mi-nistrskega sveta, na kateri se je raz-pravljalo o dogodkih, ki so se odigra-li na romunski meji. Romunska voj-ska je prekorčila našo mejo, Da bi se preprečilo pretivanje krvi, so se na-

pravili energični diplomatski koraki od strani naše vlade. Med tem pa se javlja o novih vpadih romunskega vo-jajstva preko naše meje. Vlada se bavi z vprašanjem, kako podvreli primerne korake, da se zadeva poravnava mirnim polom.

Pred novo stavko na Angleškem

LONDON, 26. marca. (Izv.) An-gleški rudarji, ki so šele pred nekaj meseci uprizarili znano ogromno stav-ko, doslej največjo na svetu, se naha-jajo zopet v pričetkih mezdnege gi-banja. Zborovanja, na katerih zahte-vajo povišanje mezde, so izredno šte-vilno obiskana. Opaža se neka tajna agitacija. Vlada pripravlja varnostne odredbe za slučaj, da se ne posreči pomiriti delavstva.

Preosnova pokrajinskih vlad

BEOGRAD, 29. marca. (Izv.) Po rekonstrukciji kabineta se prične s preosnovo pokrajinskih vlad. Kakor se doznava, ostane predsednik pokrajins-ke vlade v Sarajevu dr. Gjurgjić, ki dosedaj še ni nastopil tega mesta. Ostala poverjenstva se dopolnijo v bosanski vladi dogovorno z muslima-ni. Glede dalmatinske vlade še ni pri-šlo do sporazuma o osebah. Glede ljubljanske vlade je določeno, da ostane predsednik dr. Baltić, pover-jenstva pa se izpopolnijo sporazum-no s Samostojno kmetijsko stranko.

Grške zmage nad Turki

ATENE, 28. marca. (Izv.) Uradno se poroča: Grška armada je v odse-ku Ušaka po turškem odporu dosegla črto Akarda - Tukumar, 5 km vzhod-no Ušaka. 200 Turkov je bilo vjetih in vpljenih več topov. V odseku Bruse so bili Turki po kratkem boju pognani nazaj. Grki jih zasledujejo in so dosegli črto Emut - Dsilendzik, 30 km vzhodno Bruse. Grške izgube so neznatne.

Nova pariška konfe-renca

PARIZ, 29. marca. (Izv.) «Petit Pa-risien» javlja, da se bo v kratkem v Parizu vršila nova zavezniška konfe-ferenca, ki se bo bavila z raznimi tekočimi mednarodnimi vprašanji. Vest izgleda zanesljivo.

glico popihal iz Avstrije, z avtomobi-lom čez mejo. Razširjale so se po Dunaju tudi govorice, da so se štiri polki v Budimpešti uprli in plenili. Ko se je pa raznesla vest o Karlu, se je pripovedovalo, da je hotel praz-novati na Velikonočno nedeljo slavnosten povratek, ki se mu je izjalo-vil. Prvo vest o velikonočnih dogod-kih v Budimpešti je dobila berlinska «Vossische Zeitung». Pozno zvečer je to vest objavila v posebni izdaji «Neue freie Presse». Na Dunaju vla-da precejšnjo vznemirjenost.

BUDIMPEŠTA, 29. marca. (Izv.) Narodna skupščina je sklicana za petek. Kmetijska stranka bo podala vladni nezaupnico. Kršćansko-socijal-na (klerikalna) stranka je porabila neko sejo, da izrazi zaupanje Karlu.

URADNI MADŽARSKI KOMUNIKE

BUDIMPEŠTA, 29. marca. Ma-džarski korespondenčni urad poroča, da je na velikonočno nedeljo popo-lodne prišel nenadoma v Budimpešto bivši cesar Karl ter obiskal dražnega upravnika Nikolaja Hortyja. Po kratkem razgovoru je bivši cesar na-željo državnega upravnika, v Budim-pešti pri. Nih članov političnih strank in članov vlade zapustil glavno mesto. Vlada je zagotovila cesarju, da se omogoči povratek v kako nevtralnno državo. V Budimpešti je vladal po-poln mir. Občinstvo je komaj doznalo za prihod bivšega avstro - ogrskega cesarja.

Opasen položaj na Nemškem

BERLIN, 29. marca. Komunisti so danes zjutraj ob 5. hoteli zasesti to-varne, da izzovejo štrajk. Tovarne in vladina poslopja so bila pravočasno zastražena. Wilhelmstrasse je zagra-jena z žičnimi ovirami, posamezne ulice utrjene. Polcija in vojaštvo imata povelje, da najbrezobzirnejše nastopita.

STUTTGART, 29. marca. V Sän-gershausenu se je vršil danes hud boj med vojaštvom in komunisti, ki so jurili vojaški vlak. Na obeh straneh je mnogo žrtve.

BERLIN, 29. marca. V Michelnu so zunanji komunisti z orožjem prisili-li rudarje, da so napovedali stavko. Tudi v rovih doline Geisel je ustavljeno delo. V Wittenbergu se je stav-ka razširila na vsa večja podjetja. V Essnu so se spopadli redarji in ko-munisti. 14 oseb je bilo ubitih in 46 ranjenih. Položaj v Poruhrju je še vedno nevaren. Delj rdeče armade so zasedli poslopja mestne uprave, poli-cije, pošte in podružnice Državne ban-ke. Ententa je policiji v Dieseldorfu vrnila orožje, da bi branili mesto pred uporniki. Komunistični izvrševalni od-bor v Essnu je sklenil proglasiti splošno stavko v Porenju in na West-falskem.

HAALE A. SAALE, 29. marca. (Izv.) Obrat Lenna je danes zjutraj jurila policija in tako očistila glav-no komunistično gnezdo. Čete so bile pozvane iz Sanderslebna in so na svojem pohodu proti Lenna očistile vso okolico komunistov. Odpor je bil le mal. Komunisti so se vdajali z dvignjenimi rokami. Število vjetnikov znaša 1000. Velike zaloge orožja in municije so zaplenjene.

BERLIN, 29. marca. V neki vojaš-nici v Ratzenburgu so odkrili tajno skladišče orožja, in sicer 3000 pušk, 700 karabink, 15 težkih strojnih, 30 zabojev municije za puške in 30 za-bojev municije za strojnice.

Berlin, 28. marca. (Izv.) Eisleben je po-doben pravemu bojišču. Mnogo hiš je močno poškodovanih, trgovine oplene-ne. Varnostne čete so napravile mnoge ujetnikov, med drugimi tudi komunistič-ne poveljnike Koschareka, Senfelda in Mullerja. Na velikonočno nedeljo so bili težki boji. Zapadno in južno mesta so bile konstatirane močno in dobiro organi-zirane komunistične čete z lastnimi laza-reti in večinoma v ruskih uniformah. Kjer je posegla vmes artilerija, je bil red kmalu vzpostavljen. Okoli dveh zjutraj je bil ujet tudi komunistični vođa Hoeltz, ki pa se mu je zopet posrečilo pobegniti. Izgube komunistov so velike. V Eislebnu, kjer so zasedli magistrat, so imeli 50 mrtvih. Tudi pri spopadu v ne-deljo in ponedeljek pri Lüttendorfu, Hellebrundu in Erdbornu so imeli 3 do 10 mrtvih. V Schwerfutu je bilo v ne-deljo mirno. Varnostna policija je zasedla Lembach in Mansfeld, a je obkoljena od dela Hoeltzovih čet. Danes zjutraj so Hoeltzovi oddelki zasedli Schraplau.

Razna poročila

BYTOM, 28. marca. Obsedno stan-je v Gornji Sleziji se je razširilo na okrožji Myslowice (mesto in okolica) in Rybnik (mesto in okolica). Okraja Rybnik in Pština sta podrejena ita-lijanskemu polkovniku Salvioniu.

BEOGRAD, 29. marca. (Izv.) Re-gent je podpisal uredbo o agrarni banki, ki se osnuje s kapitalom 100 milijonov dinarjev.

BEOGRAD, 29. marca. Po vesteh iz parlamentarnih krogov se zmanjša proračun na 5 milijard dinarjev.

LVOV, 29. marca. (Izv.) Bivši av-strijski zunanji minister grof Golu-chovski je podlegel večeraj pljučnici.

Moje mnenje o političnem položaju

Prav rad ustrezem Vaši želji, da kolikor mogoče v naglici povem nekaj besed k položaju. Povdarjam takoj, da vključ težavam napreduje mo v marsikaterem oziru.

Kot minister gospodarskega resorsta sedaj trgovine in v naprej pet socialne politike seveda gledam v prvi vrsti na naš gospodarski razvoj. Od nekdanj sem oboževalec načela samopomoči v gospodarskem življenju in sem videl svojo nalogo tudi v ministrstvu trgovine v tem, da sem skušal vzbujati povsod zaupanje v lastno delo. Ta cilj sem zasledoval tudi s sklicanjem gospodarskega sveta, ki je po mojem mnenju značilen v tem, da je dvignil misel za domače organizirano delo, za industrijo in obrt. Z odpravo in znižanjem izvoznih carin smo globoko posegli v tek gospodarskega življenja, in upam ugodno. Glede uvoza vidim pomen našega dela v tem, da se je začelo to vprašanje najtemeljiteje razpravljati. Srednja pot, ki bo uspeh tega gibanja, utegne odvrniti vsaj nekaj nevarnosti za organizirano domače delo. Ne vzmernirja me očitaneje »Slovenca«, da hočem štiti kapital in udariti konsumenta. To očitaneje je krivično. Glede naše trgovinske politike nismo držali križem rok. Uspeh je morebiti tudi v tem, česar nismo storili in na kar nasproti inostranstvu nismo pristali. Pozitivne odločitve glede trgovinskih pogodb se seveda ne bodo dale dolgo odlašati. Zavaroval si bom v kabinetu tudi v naprej svoje sodoščevanje in inicijativno, ker me k isti opravičuje in zavezuje tudi dolžnost ministra socialne politike. Zadnje dni je storila vlada važen korak, ki hoče na istem načelu gospodarske samopomoči dvigati produktivno delo. Sklenila je zagotoviti kmetu državni kredit. Moja zahteva je bila, da se daje tak cen kredit v celi državi in sem uspel, da bo tudi slovenski kmet deležen kredita. Isti se pripravlja tudi za obrt. Iz tega po mojem mnenju sledi, da sedanja vlada ni brez gospodarskega programa. Z zvišanjem invalidskega draginskega dodatka, ki smo ga istočasno sklenili, smo skušali moralno dvigniti tudi dela nesposobne in tudi slovenski invalid bo rad prireditel, da se skrbi tudi zanj, ker bo dobil od 1. aprila naprej toliko dinarjev doklade, kakor je doslej dobil kron.

Vse to pa daleč zaostaja za velikim delom, ki se opravlja v skupščini, namreč za donajanjem ustave. Demokrati so tudi tu imeli doslej in bodo imeli važno, če ne vodilno vlogo. Vztrajnost večine je pripravila za velikimi žrtvami skoro gctov uspeh. Ako je pretekli teden položaj postal težaven za vlado in skupščino ter je pretela kriza vsled nepopolnega soglasja med demokrati in radikali je to dokaz, da delo ni lahko. Žrtvovani smo zopet demokrati, da se je utrdila večina za ustavo in mnenja sem, da so tudi nove žrtve demokratske stranke za narod koristne. Znatni dogodek je pristop slovenskih kmetijskih poslancev k aktivni politiki in vstop slovenskega naprednega kmeta v vlado te države. Sedaj bo ustava uspeh in plod odgovornega sodelovanja slovenskega plemena, kar bo veljavo slovenskega življa v državi dvignilo. Ali bo g. dr. Korošec imel do konca pogum nasprotovati temu delu? Koristil Slovincem s tem ne bo in pozni rodovi bodo še govorili o tem.

Vsi, ki hočejo narodu dobro, naj vzbujajo v narodu zaupanje v novo ureditev razmer. Če bomo znali ceniti ustavo svoje države, živeli se bomo v isto lahko in živeli bomo dobro. Pesimizem ne more in ne sme biti deviza zdravemu narodu.

Ške industrije in trgovine. To velja v prvi vrsti za Rusijo, kajti precejšnja večina bivših ruskih kolonistov in legionarjev se po ustaljenju razmer zopet vrne v Rusijo, kjer imajo mnogo osebnih in rodbinskih stikov.

Skoraj istočasno s Centrokomisijo je bila v Sibiriji ustanovljena druga institucija, namreč Banka češkoslovaških legij (Legiobanka). Po prevratu so legionarji prenesli tudi to institucijo v Prago, kjer že uspešno deluje. Naj važnejša današnja njena naloga je, podpirati v prvi vrsti obrt in trgovino posameznih legionarjev in legionarskih združenj. Žilavo se udeležuje tudi v stavbenem gibanju, zaniমা se za sodobno industrijsko življenje, za razlastitev zemlje itd. Ker se banka zanima predvsem za zunanjo trgovino, bo krepka opora Centrokomisiji. V ta namen je že kupila ladjo »Legija«, ki je bila v jeseni v tržaškem pristanišču vladnostno kršena. Na povratku v Vladivostok se je ustavila v Splitu, kjer so ji priredili prijateljski sprejem. »Legija« leži sedaj v Vladivostoku in je zanimivo, da je Legiobanka bila prva izmed čeških bank, ki je kupila lastno ladjo.

Poleg omenjenih organizacij je bila v Sibiriji ustanovljena še vojaška hranilnica, v katero so nalagali dobrovoljci ruske ruble, katerih notranja cena je stalno padala in s katerimi je Centrokomisija nakupovala sirovine. Vloge se sedaj legionarjem izplačujejo namesto v nič vrednih rublih v dobrih kronah. Vojaška hranilnica je sedaj v likvidaciji.

Prijateljske stike z Jugoslavijo so češkoslovaški legionarji v Sibiriji nerazdružljivo utrdili. Včasih, ko jim še ni bilo mogoče vstopiti v armado in ustvariti legije, je bil v ujetniških taborih češki in jugoslovanski življen jasen izraz protivršniške misli. Vstop mnogih Čehov v jugoslovanski korpus v Odesi, v Dobruži skupno prelita bratska kri je zapečatila večno prijateljstvo. Pozneje je bila pod egido podružnice češkega Narodnega sveta ustvarjena Jugoslovanska komisija, iz katere je izšlo delo za formiranje jugoslovanske sibirski divizije. Moralna in finančna podpora Narodnega sveta, katero so dobivali jugoslovanski organizatorji je služila v skupno korist in bo prinesla blagoslov bodočim rodovom.

Vse te stare prijateljske vezi ožive gotovo sedaj tudi na narodno-gospodarskem polju in bodo podpirale gospodarski razvoj obeh držav. Na zborovanju jugoslovanskih legionarjev v Splitu, katerega so se udeležili zastopniki čeških legionarjev so bili ustvarjeni prvi začetki.

Politične beležke

Seja načelstva JDS. se je vršila danes v torek popoldne ob navzočnosti ministra dr. Kukovca ter poslancev Žerjava in Reiserja. Načelstvo je razpravljalo o splošnem političnem položaju ter o predstojajočih občinskih volitvah.

Zbor zaupnikov JDS., ki je bil prvotno sklican za nedeljo 3. aprila je po sklepu načelstva JDS. preložen na nedeljo 10. aprila.

Občinske volitve v Ljubljani. Napredno politično in gospodarsko društvo za vodmatski okraj sklicuje svoje člansko zborovanje na dan 31. t.m. ob 8. uri zvečer v gostilno Zupančič, Ahacjeva cesta. Dnevni red: Pogovor o mandatih za pri-

ločni občinski svet. Zaradi važnosti razgovora se prosi zanesljive udeležbe.

Vesni zopet naš pariški poslanik. Podpisan je ukaz o zopetnem imenovanju dr. Milenka Vesniča za našega poslanika v Parizu.

Novi ministri. V soboto 26. t. m. je regent podpisal ukaz o rekonstrukciji vlade. Preosnova se je izvršila formalno na ta način, da je dosedanji kabinet dal ostavko in je bilo imenovano pod predsedstvom Nikole Pašića novo ministrstvo, v katerem so izvršene sledeče spremembe: dr. Kukovec je prevzel socialno politiko, dr. Vel. Janković saobračaj, J. Jovanović gradjevine, posl. Pucelj je imenovan za ministra poljedelstva, poslanec dr. Spaho za ministra trgovine in industrije, posl. dr. Karamehmedović pa za ministra narodnega zdravja. Novi ministri bodo zaprišeženi, čim dospejo v Beograd.

Minister Drašković o vladni večini. Dopisnik »Jutranjega lista« je imel z ministrom Draškovićem razgovor o političnem položaju. Na dopisnikovo vprašanje, da-li ima vlada potrebno večino za odobrenje ustavnega načrta, je izjavil minister: Ima. In ta večina je resna in solidna. Ona je takšna, kakor je bila zamišljena v dobi setave krfske deklaracije in tudi dosti močna za velik cilj, kakor je to naša ustava. — Na vprašanje, koliko je resnice v verziji, ki se zadnje dni raznaša o nesoglasju in o razdoru v demokratskem klubu, je g. Drašković izjavil: Razdora ni. Obstoje sicer različna naziranja glede tehničnih vprašanj, kakršna obstoje v vseh strankah; a soglasnost je v našem klubu večja kakor v kateremkoli drugem klubu glede osnovnega vprašanja ustave. Noben član demokratske stranke nima v tem vprašanju posebnega stališča, s katerega bi presojal situacijo.

Sestanki JDS. na Hrvaškem. Iz Zagreba nam poročajo 29. t. m. Danes ob 18. uri je bil tu sestanek demokratske organizacije, na kate-

rem so ministra Pribičević in Krizman ter predsednik konstituante Ribar poročali o političnem položaju. Na včerajšnjem sestanku v Karlovcu sta poročala dr. Ribar in dr. Lukinič.

Civilna uprava v novih krajih. Iz Beograda se »Riječi« brzojavno poroča, da se po najnovejši odredbi v krajih, katere so izpraznili Italijani, uvede takoj civilna uprava.

Vprašanje Pečuja. V Beograd je prispel iz Pečuja zastopnik delavstva Pavuza in se zglasil pri socijalističnih poslancih s prošnjo, naj intervenirajo pri naši vladi, naj ostane Pečuj vsaj še tri leta okupiran od jugoslovanskih čet, ker prebivalstvo nikakor neče pod Horthyjev beli teror.

Za vzpostavitev finančnega položaja Avstrije. Iz Pariza poročajo 28. marca, da je finančni odsek zveze narodov razmotrival o sredstvih za vzpostavitev finančnega položaja Avstrije in za izvedbo načrta po sklepu londonske konference.

Odesa v rokah ustašev? Iz Varne poročajo 26. marca, da so uporniki, ki so izgubili Odeso 5. marca, to mesto boljševikom zopet vzeli ponoči od 17. na 18. t. m. Boljševiki so imeli težke izgube in so se umaknili v Nikolajev. Ozemlje zapadno in severno od Odesa je v rokah ustašev.

Angleško delavstvo proti moskovski internacionali. Iz Southporta poročajo dne 28. marca: Na londonski konferenci neodvisne delavske stranke je prišlo do živahnih spopadov med člani desnega in levega krila, ker so člani levega krila poizkušali izvesti priklonitev stranke k tretji internacionali, in sicer s sprejemom moskovskih pogojev, je bil odklonjen s 521 glasovi proti 97 glasovom. Sprejet pa je bil predlog, ki označa moskovske pogoje za nesprejemljive. Sprito tega se računa z razcepom stranke, ki pa v primeri s pravo angleško delavsko stranko ni posebno mnogobrojna.

Delo čeških legionarjev na gospodarskem polju

Narodno-gospodarska stremeljenja sibirskih legij so pokazala obudovanja vredne uspehe. Legije so se vrnile v domovino ne le kot sestavni del češkega naroda, ampak one so prinesle s seboj tudi veliko narodno-gospodarskih izkušenj in spoznanj, kar jih je usposobil ustvariti celo vrsto narodnogospodarskih institucij. V svrhu repatriacije armade, na fema ladij in zbiranja potrebnega materiala za lastne in tuje ladje je bila v Vladivostoku pod vodstvom in predstvom dr. Girse, političnega polnomočnika češkoslovaške armade v Rusiji, ustanovljena češkoslovaška osrednja gospodarska komisija. Svoje delo je komisija izvrševala na ta način, da je nakupovala različne sirovine, ki jih je poslala po prevratu v domovino. Ker ta komisija ni imela lastnih ladij za evakuacijo vojske, je v večjih pristaniščih ustanovljala agenture za nabavo ladij. Zaposleni pri takih agenturah so na ta način

dobili priliko seznaniti se z gospodarskimi prilikami svoje okolice. Te agenture so danes izpremenjene v podružnice centralne komisije v Pragi, ki ima že celo omrežje takih filijalk: v Vladivostoku za Harbin in Vzhodno Sibirijo, v Sanguju in Tientsinu za Kitajsko, v Kobi za Japonsko, v Singapore za zapadno Indijo, v Colombo in Bombay za predno Indijo, v Kairu za Egipt in v Trstu za Italijo. V tejni obnoviti trgovske stike z Rusijo ustanavlja Centrokomisija tudi na obrobnih državah bivše ruske veldržave svoje podružnice, zlasti v Revalu za Ertonska, v Rigi za Letsko, v Batumu in Tiflisu za Kavkaz.

V sedanjem času je organizacija izpremenjena v akcijsko družbo in ima specialni namen, pečati se z zunanjo trgovino, zlasti s slovanskim vzhodom, balkanskim in ruskim. Tisoč in tisoč legionarjev, ki so prebivali v Rusiji, so si tam pridobili oseba znanstva, spoznali kraje in običaje in se pričeli jeziku. Ti legionarji vodijo sedaj to podjetje in so neutrudljivi propagatorji češkoslova-

način, ki ne dovoljuje ugovor, dokaže, kako je vsako verovanje podrejeno znanstvenemu spoznavanju. Končno je urednik revije dr. V. Knaflič napisal o priliki sarajevskega kongresa jugoslovanskih novinarjev nekaj misli o kulturni našega novinarstva in naše politične borbe ter o odgovornosti novinarjev. V listku prinaša revija pesnitve goriškega pesnika Alojzija Gradnika, namreč »Tolmici« (I. in II.) in njegov prevod Zmajeva-Jovanovića ode na veliki petek 1868, — takrat, ko so se v Bosni nahajali bratje pod turškim jarmom v enakem položaju kakor sedaj bratje pod jarmom Italije. Pregled sam obsega več ko celopolo in prinaša razne referate iz gospodarstva, zunanje, domače in socialne politike, kulture, pregled revij in dnevnik. Pregled vsebuje referate o najvažnejših aktualnih zadevah. Opozarjamo na lično zunanost revije. Cena je skrajno nizka. Sedanja dvojna številka stane posameznik 20 K, celoletna naročnina (za najmanj 20 števil) znaša le 120 K, za naročnike »Jutra« 60 K.

Pedagoškim pisateljem na znanje. Odhor »Slovenske šolske matice« je sklenil, da bo honoriral v bodoče izvirne spise po 1000 kron tiskano polo; spise, sestavljene na podstavi raznih virov, po 800 kron in prevode pa po 600 kron vsako tiskano polo, vse druge sestavke pa po 500 kron.

Subvencija Slovenski šolski matici. Poverjeništvu za uk in bogofastje je dalo Slovenski šolski matici za izdavanje knjig 25.000 kron podpore.

Novo delo Branislava Nušića. V kratkem izide novo delo Branislava Nušića »Devetstopetnajeta«, v katerem pisatelj v pripovedni obliki opisuje najstrašnejši dogodek svetovne vojne: tragedijo srbskega naroda. Knjiga bo obsegala 32 tiskanih pol ter bo okrašena s šestimi slikami.

Literarni večer priredi dne 1. aprila ob osmih zvečer v dvorani Mestnega doma Fran Lipah. Na sporedu so Wilde, Turgenjev, Andersen. Vstopnice in spored pri blagajni. — V Novem mestu s istim sporedom v dvorani čitalnice dne 31. marca.

Otvoritev umetniške razstave v Zomboru. Na velikonočno nedeljo je načelnik umetniškega oddelka ministrstva prosvete, Branislav Nušić, svečano otvoril v Zomboru impozantno razstavo slikareh in kiparskih del. Otvoritvi je prisostvovalo veliko občinstva.

Natečaj za nove kolke razpiše Monopolska uprava. Razpisano bo 8 skic za kolke raznih vrednot. Za vsako skico bodo tri nagrade: 600, 400 in 200 dinarjev.

TAM PREKO JE BEDA, TAM PREKO TREBA POMOČ! — ALI STE ŽE ČLAN »JUGOSLOVENSKE MATICE«?

Domače vesti

Ljubljana, 29. marca.

NOVI MINISTER POLJEDELSTVA IN VOD. Ivan Pucelj je rojak iz Velikih Lašč na Dolenjskem, kjer slovi kot umen gospodar. Rojen leta 1877., je moral predčasno končati svoje gimnazijske študije ter prevzeti po umrlem očetu vod. domačega gospodarstva. Poleg kmetijskih poslov je mladi Pucelj posvečal ves svoj čas nadaljni izobrazbi in v prostih urah se je z uspehom poskušal tudi v lepi literaturi. Mnogo njegovih pesnic in pripovedk je priobčeval v slovenskih listih in tudi Ljubljanskemu Zvonu je bil zvest sodruknik. Zgodaj se je tudi bavil s politiko in je zaslovel zlasti po svojem povratku iz Amerike, kjer je bival od leta 1900 do 1902, ne le kot odlični gospodar, temveč tudi kot odlično napreden, trezen politik. Kmalu so se ga klerikalci, proti katerim je nastopil pri državnoborskih volitvah kot napredni kandidat, pričeli bati

kot opasnega nasprotnika. Zato so ga za časa vojne tudi pridno denuncirali kot srbofila. Po prevratu je minister Pucelj z vno deloval v načelstvu JDS. pozneje je stopil na čelo samostojnega kmetijskega pokreta. Njegova politična naobrazba in njegova treznost sta lastnosti, ki sta predestinirala za ministrskega kandidata SKS. G. Pucelj je že drugi slovenski kmet, ki je postal minister. Kakor je prvi, g. Roškar, bil svoji stranki in slovenskim kmetom v zadrego, tako bo drugi gotovo slovenskemu kmetstvu stanu v ponos.

IMENOVANJE. Ministerjalni tajnik dr. Aleksander Kusy je imenovan za okrajnega glavarja extra statum v staležu političnih uradnikov deželne vlade v Ljubljani, absolvirani pravnik dr. Josip Ravnik pa za pisarja prvega razreda v upravi za zaščito industrijske svojine.

POLITIČNI KLUB JDS vabi svoje člane na sestanek danes v sredo ob 8. zvečer v tajništvo JDS. Narodni dom.

POLITIČNO DRUŠTVO JDS. ZA KOLIZEJSKI OKRAJ ima v četrtek 31. marca zvečer ob 8. uri v gostilni pri »Novem svetu« na keg-ljišču sestanek članov, na katerem se pogovori o občinskih volitvah in o postavitvi kandidatov za volitve v občinski svet. Vabljeni so vsi člani društva.

IZPREMEMBA V POLIT. SLUŽBI. Komisar pri okrajnem glavarstvu v Celju dr. Fran Hrašovec je v službovanje prideljen ministrstvu za notranje zadeve, oddelku za Slovenijo.

ZA POVIŠANJE BERE. »Novi čas« kruto napada vlado, ker hoče duhovnikom urediti plače in zato oprostiti ljudstvo vseh dajatev, ki spominjajo na srednjeveško suženjstvo. »Novi čas« očitno zagovarja, da naj bi duhovščina od naroda tirjala še večjo biro, kakor jo plačuje danes. Zanimivo je stališče »Novega časa« tem bolj, ker stoji v nasprotju s stališčem klerikalne »Straže«, ki je nametala na dr. Žerjava gnojnico in blato, ker je pri finančnem ministru zahteval v ljudski prid gotove garancije, ako bi se hotelo dati duhovnikom državne plače.

VZGOLEDNO RODOLJUBJE. Člani ravateljstva mariborske posojilnice so darovali vse svoje letošnje nagrade za narodne in kulturne namene. Posojilnica je darovala o pri-

Prosveta

NARODNO GLEDALIŠČE.

Drama:

Sreda, 30. marca: Razvalina življenja. Red E.

Četrtek, 31. marca: Bajka o volku. Ob znižanih cenah. Izven.

Petrk, 1. aprila: Mrakovi. Red C.

Sobota, 2. aprila: Bajka o volku. Red D.

Nedelja, 3. aprila: Mrakovi. Izven.

Ponedeljek, 4. aprila: Miss Hobbs. Izven.

Opera:

Sreda, 30. marca: Zlatorog. Red D.

Četrtek, 31. marca: Vesele žene windsorske. Red E.

Petek, 1. aprila: Fra Diavolo. Izven.

Sobota, 2. aprila: Tosca. Red B.

Nedelja, 3. aprila: Zlatorog. Izven.

Ponedeljek, 4. aprila: Thais. Izven.

— »Njiva« je izšla v dvojni (5. in 6.) številki in v povečanem obsegu (64 strani). Ta številka je izredno bogata na raznovrstni aktualni vsebini. Znani poznavalec javnega prava dr. Stefan Saggadin je napisal uvodnik »Lex fundalis« o pomenu ustave in njene vsebine. Ne da bi hotel polemizirati, je vendar ovrgel napačne trditve, ki se širijo celo v pismenih krogih, kakor da je med

»nacionalisti« razširjeno mnenje, da je ustava zgolj pravniška zadeva. — Vseučiliški profesor dr. Stanko Lapajne referira o vlogi slovenskega jezika v našem ustavnem načrtu in konstatira, da je slovensčina državni jezik. Vseučiliški profesor dr. Gojmir Krek podaja vidike o tem, kako, na kateri podlagi in kdaj se naj izenačijo doslej različni zasebnopravni zakoni v Jugoslaviji in kakšen je pomen tega izenačenja za praktično in socialno življenje. Tajnik trgovske in obrtne zbornice dr. Fran Windischer v kratkem članku točno prikazuje položaj in nekatere nedostatke v naši uvozni in izvozni trgovini. Kmetijski združniški strokovnjak min. inspektor Miloš Stibler referira o državni akciji za kmetijski in obrtni kredit, vprašanju, ki je največje važnosti za bodočnost našega narodnega gospodarstva. Sokolom, zlasti tržaškim, dobro znani načelnik Mirolav Ambrožič podaja uvod v sokolski sistem narodne telesne vzgoje, vseučiliški profesor dr. Karel Ozvald je napisal članek o izobraževanju naroda ob izredno zanimivem praktičnem primeru danskih ljudskih univerz in njihovega načina ljudske vzgoje. Vseučiliški profesor dr. France Veber, (ki je pravkar izdal »Uvod v filozofijo«, priobčuje pravico »Znanost in vera«. O tem predmetu je razpravljal že v prvi številki »Njive« na lahko razumljiv in strogo stvaren način. Sedaj izpopolnjuje svoje prve navedbe, tolmači osnovne pojme verovanja in spoznavanja ter izvora na

iki 60 letnice Slov. Citalnice za ljudsko knjižnico tisoč kron.

* SVINCENI RUDNIKI IN PLAVZI NA SLOVENSKEM KOROSKEM. Pišejo nam: Predno so naše čete zasedle Meziško dolino koncem maja 1. 1919 so nemški uradniki podjetja v Mežici in Črni pobegnili ter odnesli seboj janske karte, knjige ter druge za obrat potrebne pripomočke, brezdvomno po višjem nalogu in v ta namen, da se ustavi obrat, kateri preživlja nad štiri tisoč Slovencev.

Da se ta nakana prepreči, je bil obrat stavljen pod državno upravo, pod katero je kljub nadaljnjim za industrijo nastalim težavam napredoval ne le v produkciji, ki ni zaostajala za isto prejšnjih let, ali v primeru z obrati navedenega podjetja v nemški Avstriji, ampak tudi z izpolnjenjem obratnih naprav ter preskrbo delavskih stanovanj. Četudi v neposredni bližini avstrijske republike in navzlic stalnim poizkusom vznemirati prebivalstvo Meziške doline, ni prišlo ves čas državne uprave pri obratu do nikakih nemirov ali nesporazumov med podjetjem in delavstvom, katerega število trajno narašča in kojega stremjenje je bilo in še obstaja le v tem, da se ne vrnejo prejšnji uradniki. V zadnjem času so se pa zopet razširile govorice, da je rudnik prodan neki angleški družbi pod pogojem, da se vrnejo vsi nemški uradniki na svoja prejšnja službena mesta.

Z gotove strani se je pričelo hujkanje, katerega namen pa je preveč prozoren, da bi ga oblasti ne mogle prav oceniti.

* UMRLJ je 26. t. m. v Ljubljani veterinar nadzornik Maks Paulin. Pokojnik, roj. 1. 1867. v Kranju, je služboval nekaj let v Radovljici, pozneje pa celih 29 let v Črnomlju, kot uradni veterinar. Mož, vseskozi vreden in delaven, je bil vsled svojega mirnega značaja povsod priljubljen. V naporni službi si je nakopal težko bolezen, ki ga je položila v prezgodnji grob. N. p. v m.

* UMRLJ je v Zagrebu novinar dr. Ivan Ljubić v starosti 35 let vsled vnetja pljuč. Pokojnik je bil urednik »Jutranjega lista«.

* IDRIJSKO REALKO sta zapustili te dni dve učiteljski moči: dr. Kos je sprejel službo kustosa na državnem muzeju v Ljubljani, Ludovik Mikar pa je imenovan za profesorja slovenščine na ljubljanski realki. Dijaštvo je odhajajočima profesorjema priredilo odhodnico.

* SPOMINSKA KNJIGA O POTU SKOZI ALBANJO. Beogradska občina je sklenila, da izda spominsko knjigo vseh onih, ki so se zapuščajoč domovino, umaknili sovražniku preko Albanije. Vsi udeleženci strahotnega umikanja preko Albanije, se pozivljajo, da javijo čim prej svoja imena.

* URADNIKI-POSILANCI. Ker še niso vsi državni uradniki-posilanci ostavili svoje državne službe, je finančni minister zahteval od ostalih članov kabineta, naj napravijo takoj primerne korake. S 1. aprilom se ustavi vsem uradnikom-posilancem njihovi uradniški prejemki.

* OBČINSKI VOLILNI RED ZA SLOVENIJO. V zalozbi Tiskovne zadruge je pravkar izšel nov volilni red po katerem se bodo vršile prihodnji mesec občinske volitve po Sloveniji. Volilni red, ki je izšel v jako priročni izdaji bo dobro služil občinskim uradom, glavarstvom, kakor tudi strankam, ki bodo posegle v volilni boj. Naroča se pri Tiskovni zadruzi v Ljubljani, Sodna ulica 6, in velja s poštnino vred 440 krona, ako se denar v naprej pošlje.

* OB LUNINEM SVITU, če ga je kaj — vozijo se potniki ponoči na progi Ljubljana-Kočevje, medtem ko so razsvetljeni vagoni ponoči skoro že na vseh progah državne železnice. Nad to temo se zgraja večina potnikov, te proge, medtem ko imajo pri tem nekateri njihovo — tiho veselje. Uprava državnih železnic, posveti, posveti!

* LJUDSKO ŠTETJE V PRAGI. Na podlagi ljudskega štetja, ki se je vršilo dne 15. februarja letos, se je ugotovilo, da je Praga 676.454 prebivalcev. Od leta 1910. je praska prebivalstvo naraslo za 97 odstotkov.

* NOV TIP AEROPLANA. Iz Budve se poroča nekemu splitskemu listu, da je tamkaj tehnik Ante Gjurišić izdelal nov tip aeroplana, ki bi imel gotove prednosti, to je bil bi večjega obsega in bi mogel nositi večje tovore, poleg tega pa bi imel enostavno konstrukcijo ter bi bil absolutno varen pri spuščanju na zemljo. Ta aeroplan bi bil posebno pripraven za vojaške, trgovske in zlasti za poštne svrhe. Gjurišić se je obrnil do zračnoplovnega oddeljenja s prošnjo, da bi smel v kakem vojnem letališču fiksirati nekatere posameznosti v načrtu ter jih proučiti na dosegljivih tipih. Pripravljen je načrte brezplačno prepustiti državi.

* ANGLEŠKO-SRBSKA DECJA BOLNICA V BEOGRADU sprejme v dveletni tečaj za bolničarke tudi eno Slovenko. Pogoji za sprejem so: starost 17—25 let, popolna fizična in duševna sposobnost. Gojenke tečaja dobe vso oskrbo s službeno obleko vred brezplačno, vsaka ima svojo sobo in dobi vrh tega še 100 dinarjev mesečne nagrade. Vožnjo do Beograda mora plačati sama.

* SPOREJEM POSREĐUJE »Socialno-gospodarsko in kulturno žensko društvo« Na naslov predsednice tega društva (Stebila Alojzija, Ljubljana, Dunajska cesta 25) je poslali ponudbe s kratkim življenjepisom najkasneje do 2. aprila t. l. Prednost imajo one, ki so absolvirale kako srednjo šolo ali imajo splošno večjo izobrazbo in so delovale že v kakem poklicu. Predpogoj pa je resnost pojmovanja bodočega poklica.

* ZA JUGOSLOVANSKO MATICO. Gospod Simon Ribarič, gostilničar v Unču pri Rakeku nam je izročil za Jugoslovansko Matico znesek 25 kron kot skupilo za prodan zavitek tobaka.

* GOSPODARSKO DRUŠTVO JDS ZA POLJANSKI OKRAJ ima v četrtek dne 31. marca t. l. ob 8. uri večer pri g. Grošlju na Poljanski cesti št. 7 ustanovni občni zbor. Pozivljamo somišljenike, da se udeležijo občnega zbora polnoštevilo. — Pripravljali odbor.

* GOSPODARSKO NAPREDNO DRUŠTVO ZA ŠENTJAKOBSKI OKRAJ V LJUBLJANI ima svoj redni občni zbor v soboto 2. aprila ob 8. uri večer pri Čišnovarju na Dolenjski cesti z običajnim dnevnim redom.

* PRILJAGA OSEB, KI SO SE VRNILE IZ AMERIKE. Spedijska tvrdka »Celeritas« v Trstu naznaja, da se nahaja v njenem skladišču v Trstu velika množina prtljage, pripadajoča po večini prebivalcem iz Slovenije, Hrvaške in Srbije, ki so se vrnil iz Amerike in jo pustili tamkaj. Podrobnejši podatki so razvidni iz razglaš, ki je nabit na mestni deski v Ljubljani.

* 24URNI ČAS NA ČESKOSLOVANSKO. Iz Prage nam poročajo: Českoslovaška železniška uprava pripravlja za mesec junij nov vozni red, v katerem bo uveden 24urni dnevni čas, to je od polnoči do polnoči.

* PRIMORSKIM BEGUNCEM. Premožen star in osamel kmet na Kranjskem želi sprejeti nad 12 let starega dekca (deklico) pod ugodnimi pogoji. Istočasno išče starejšo žensko za gospodinjico. Mogoče bi se našla med begunci družina, kjer bi bilo oboje skupaj. Prijave na »Urad za zaščito beguncev« v Ljubljani, Turjaški trg 8/II.

* NOGOMETNA TEKMA med švedsko reprezentanco in reprezentanco jugoslovanske nogometne zveze v Zagrebu je končala 3:2 na korist jugoslovanske reprezentance. — Udeležba nad 10.000 gledalcev.

* NENADNA SMRT. V Ostrlju v Bosni je bil 40letni oženjeni Alojzij Arzenšek zaposlen kot podkovski kovač. Pri popravljanju karbidne svetilke, ki ni gorela, je karbid eksplozirala. Cev se je odtrgala in se mu zapčila v možgane, tako, da je obležal na mestu mrtve. Pokojnik, doma iz Tepanj pri Konjicah, zapušča ženo in 6 otrok.

* POŽAR V RUŠKI TOVARNI VŽIGALIC. Kakor smo že poročali, je tovarna vžigalic v Rušah ob Dravi v četrtek ponoči do tal pogorela. Požar ni nastal, kakor se je prvotno mislilo, vsled kratkega stika, marveč vsled nepazljivosti nočnega čuvaja, ki je v službi zaspal in ni opazil, da je vsled nepogašene žrjavice v kartonažni delavnici nastal ogenj, ki se je hitro razširil. Škode je približno štiri milijone kron, ki pa je večinoma krita z zavarovanjem. Osemdeset delavcev je brez posla.

* 70.000 DINARJEV V SMETEH. Subotški listi poročajo, da je tamkaj nek delavec, pospravljajoč osebnih vagonov I. razreda, našel na tleh med smetmi in odpadki v zmečkan papir zaviti 70 komadov novčanov po tisoč dinarjev. Policija poizveduje v zadevi, ker vagon že delj časa ni bil v prometu, marveč se je nahajal na neki mali postaji in je bil šele te dni dopremljen v Subotico.

* DRAMA NA ŽELEZNIŠKEM MOSTU V MARIBORU. Na velikonočni ponedeljek, okoli polnoči, je bila mariborska rešilna postaja obveščena, da se je nekdo na železniškem mostu najbrže ponesrečil, ker se je vlak pripeljal na glavni kolodvor s sledovi odtrganih človeških udov. Na kraj nesreče došla komisija je ugotovila, da se je 22letni delavec Karel Korb iz Pobrežja vrgel na mostu pod vlak, ki mu je razmesaril obe nogi. Nesrečnej se je potem prevadil do roba mosta in se vrgel v Dravo. O dogodku in vzroku umora nam poročajo iz drugega vira še sledeče posameznosti: Karel Korb je bil strastno zaljubljen v M. O., toda njen oče in svak sta bila proti zvezi. Na velikonočni ponedeljek je prišel Korb k svoji ljubici po slovo in ji tudi razodel svoj namen. Ona, kakor tudi njen brat sta ga sicer skušala pomiriti, toda zaman. Korb se je takoj po poslovitvi podal na železniški most, se tamkaj skril in čakal na vlak. Ko je ob 20.45 pripeljal stroj št. 53B, se je vrgel pod

njega. Stroj mu je odrezal obe nogi. Ker še ni bil mrtve, se je spustil v Dravo. Padel je na sipino pod mostom, kjer je umrl vsled izkrvavljenja. Šele proti jutru je bilo mogoče spraviti truplo na breg in prenesti v mrtvašnico.

* ARETIRANI PREKUPCI IN NAVJALCI. Na veliki petek, ko se je vršil v Mariboru živinski sejem, in zato tržno nadzorstvo ni moglo posvetiti toliko pozornosti kupčiji na trgu, so razni prodajalci prodajali živla po naravnost odeljenih cenah. Organi verižniškega urada so aretirali več oseb. Terezija Kovač iz Pobrežja, ki je prodajala predrago mleko in smetano, je bila obojena na 500 K globe in zaplemo blaga. Marija Kahlar, Franc Zelenko, Matija Gumzej, Vincenc Pšenčnik in Marija Fras pa so bili radi navijanja cen obojeni na 24—48 ur zapora.

* DEFRAVDACIJA. Bivši vodja radgonske poslovalnice ukrajine bolniške blagajne v Ljubljani, Josip Spazzapan, je bil pretečeno soboto aretovan zaradi poverbe uradnega denarja v znesku 28.000 kron. Blagajna ne bo trpela nobene škode, ker je znesek že založen.

* KONEC VOJNEGA MILIJONARJA. Iz Subotice javljajo, da se je tamkaj ustrelil vojni milijonar in bivši trgovec Franjo Ernest, ker je nadomada izgubil svoje premoženje.

* PIJANCI. Smit Josip, sluga pri plesnem učitelju Pečniku v Mariboru, in Rozman Miha sta v ponedeljek v pijanosti zabavljala čez našo državo. Bila sta aretirana in izročena sodišču. Istega dne se je skladiščnik tvrdke Brača Ovič, Herman Bračko, v pijanosti izdajal policijskemu komisarju Koehlerju za »Geheimdetektiv« in zahteval od njega legitimacijo. Pijani »detektiv« se bo zagovarjal na sodišču.

* ZAVRATEN UMOR. Posesniki Janez Krek iz Gomajke pri Medvodah je bil na velikonočno nedeljo, ko je ob štirih zjutraj šel z doma proti Trnovu, zavrato ustreljen. Krogla ga je zadela v hrbet in mu ranila pljuča. Ostal je na mestu mrtve. Orožniki poizvedujejo za storilec. Sumi se, da je Kreka ustrelil nek kmečki fant iz maščevanja.

Kongres jugosl. novinarjev

Sarajevo, 29. marca.

Kongres jugoslov. novinarjev se je udeležilo 80 delegatov, ki so imeli s seboj čez 120 pooblastil.

Došli so udeleženci kongresa v soboto s posebnim vlakom v Ljilže, kjer so jih pričakovali sarajevski tovariši, pozdravili jih je pa načelnik občine Ljilže. Ob 16. uri se je pod predsedstvom g. Kovačiča (Zagreb) otvorila predkonferenca, na kateri se je določil dnevni red in nominiranje predsednika in tajništva kongresa. Za predsednika je bil izvoljen Sahib Korkut (Sarajevo), za podpredsednika Nikola Jević (Beograd), Kovačič (Zagreb) in Vodeb (Ljubljana).

Vršile so se volitve v odseke in žilalo se je pismo splitskega župana, ki poziva novinarje, da bi se vršil kongres prihodnje leto v Splitu.

V nedeljo zjutraj je bilo v slavnosti dvorani mestne svetovalnice otvoritveno zborovanje, ki so se ga razen novinarjev udeležili zastopniki in načelniki civilnih in vojaških oblasti ter zastopniki kulturnih društev in korporacij. Zborovanje je otvoril g. Ivan Mišević, ki je pozdravil zlasti goste iz tujine in poudarjal važnost kongresa, ki ni samo manifestacija narodne zavesti, temveč bo dal novinarjem tudi trden socialno-gospodarski položaj.

Kongres je pozdravil potem v imenu sarajevske občine vladni komisar in v imenu deželne vlade vršilec predsednik poslov Milivoje Mišević. V imenu čeških novinarjev je pozdravil kongres urednik praške »Narodne Politike« Vavrinek, ki je poudarjal solidarnost češkoslovaških novinarjev z jugoslovanskimi kolegi.

Med številnimi brzojavnimi pozdravi je tudi pozdrav poljskega novinarskega združenja v Varšavi, ki poudarja bratsko solidarnost in obžaluje, da zaradi oddaljenosti ni moglo poslati svojih odposlancev.

Ob 13. uri je bil na vrtu hotela »Evropa« banket, ki ga je priredila sarajevska mestna občina. Pri tej priliki je vladni komisar še enkrat srčno pozdravil novinarje in jim želel uspeha pri delu. V imenu novinarjev se je zahvalil g. Kovačič rekoč, da so srečni, da so se mogli sestati tam, kjer je šinila prva iskra svetovne vojne, ki je našemu narodu prinesla svobodo in ujedinjenje.

Popoldne se je nadaljevalo delo v sekcijah, ob 17. uri se je pa začela plenarna seja, na kateri se je razpravljalo o novem tiskovnem zakonu in o cenzuri.

Ob 13. uri je bil na vrtu hotela »Evropa« banket, ki ga je priredila sarajevska mestna občina. Pri tej priliki je vladni komisar še enkrat srčno pozdravil novinarje in jim želel uspeha pri delu. V imenu novinarjev se je zahvalil g. Kovačič rekoč, da so srečni, da so se mogli sestati tam, kjer je šinila prva iskra svetovne vojne, ki je našemu narodu prinesla svobodo in ujedinjenje.

Popoldne se je nadaljevalo delo v sekcijah, ob 17. uri se je pa začela plenarna seja, na kateri se je razpravljalo o novem tiskovnem zakonu in o cenzuri.

Ob 13. uri je bil na vrtu hotela »Evropa« banket, ki ga je priredila sarajevska mestna občina. Pri tej priliki je vladni komisar še enkrat srčno pozdravil novinarje in jim želel uspeha pri delu. V imenu novinarjev se je zahvalil g. Kovačič rekoč, da so srečni, da so se mogli sestati tam, kjer je šinila prva iskra svetovne vojne, ki je našemu narodu prinesla svobodo in ujedinjenje.

Popoldne se je nadaljevalo delo v sekcijah, ob 17. uri se je pa začela plenarna seja, na kateri se je razpravljalo o novem tiskovnem zakonu in o cenzuri.

Ob 13. uri je bil na vrtu hotela »Evropa« banket, ki ga je priredila sarajevska mestna občina. Pri tej priliki je vladni komisar še enkrat srčno pozdravil novinarje in jim želel uspeha pri delu. V imenu novinarjev se je zahvalil g. Kovačič rekoč, da so srečni, da so se mogli sestati tam, kjer je šinila prva iskra svetovne vojne, ki je našemu narodu prinesla svobodo in ujedinjenje.

Popoldne se je nadaljevalo delo v sekcijah, ob 17. uri se je pa začela plenarna seja, na kateri se je razpravljalo o novem tiskovnem zakonu in o cenzuri.

Ob 13. uri je bil na vrtu hotela »Evropa« banket, ki ga je priredila sarajevska mestna občina. Pri tej priliki je vladni komisar še enkrat srčno pozdravil novinarje in jim želel uspeha pri delu. V imenu novinarjev se je zahvalil g. Kovačič rekoč, da so srečni, da so se mogli sestati tam, kjer je šinila prva iskra svetovne vojne, ki je našemu narodu prinesla svobodo in ujedinjenje.

Popoldne se je nadaljevalo delo v sekcijah, ob 17. uri se je pa začela plenarna seja, na kateri se je razpravljalo o novem tiskovnem zakonu in o cenzuri.

Ob 13. uri je bil na vrtu hotela »Evropa« banket, ki ga je priredila sarajevska mestna občina. Pri tej priliki je vladni komisar še enkrat srčno pozdravil novinarje in jim želel uspeha pri delu. V imenu novinarjev se je zahvalil g. Kovačič rekoč, da so srečni, da so se mogli sestati tam, kjer je šinila prva iskra svetovne vojne, ki je našemu narodu prinesla svobodo in ujedinjenje.

Popoldne se je nadaljevalo delo v sekcijah, ob 17. uri se je pa začela plenarna seja, na kateri se je razpravljalo o novem tiskovnem zakonu in o cenzuri.

Gospodarstvo

Izpremembe v čekovnem prometu

S 1. aprilom stopi v veljavo ena najvažnejših naredb pošnega ministrstva, ki se tiče izprememb vplačil na položnice v čekovni račun. Do sedaj so bili poštni uradi upravičeni sprejemati vplačila samo s položnicami njim neposredno nadrejenega čekovnega urada, ki pa je zelo oviralo celi čekovni promet. Od 1. aprila t. l. pa morajo sprejemati vsi poštni uradi, ki vršijo čekovno službo, torej vsi poštni uradi v območju poštinskih direktij Ljubljana, Zagreb, Vel. Bečkerek in Sarajevo, vplačila s položnicami čekovnih uradov v Ljubljani in Zagrebu in poštne branilnice v Sarajevu. Z ozirom na splošno podraženo tiska in papirja se bodo pobirale od 1. aprila t. l. v čekovnem prometu sledeče pristojbine: 1.) Manipulacijska pristojbina od 20 vinarjev za vsako postavko v znesku do 20.000 kron. Pri zneskih čez 20.000 K se pobira ta pristojbina za vsakihi začetih 20.000 K. 2.) Provizija od pol pro mille brez obzira na višino dispozicije. 3.) Pristojbina za vnovčenje in pripis poštinskih nakaznic po 20 vinarjev za komad. 4.) Pristojbina za trajne čeke letno 6 kron. Cena tiskovin se odreja s 1. aprilom takole: 1.) Položnice 20 vinarjev komad. 2.) Čeki v področju čekovnega urada v Ljubljani in Sarajevu 40 vin, in v področju ček. urada v Zagrebu 56 vin. Vred tega znaša prodajna cena čekovnega zvezka po 50 listov pri čekovnem uradu v Ljubljani 20 kron. 3.) Seznam za skupne čeke, mali format po 60 vin, (v enoplihih po 25 komadov 15 kron), veliki format po K 120. 4.) Seznam za položnice (ki se vplačajo potom čeka) mali format 20 vin, veliki format 30 vin komad. 5.) Ovitki 30 vin komad (50 komadov, 15 kron).

Sanitetni zakon. Ministrstvo narodnega zdravja je izdelalo več zakonskih načrtov, ki imajo namen ohraniti in dvigniti zdravje naroda. Je to velepomembno socialno-higienično delo, o katerem je želeli, da postane veličastna stavba v srečo in ponos države. Načrti so se lotili ella košljivih in važnih vprašanj, o katerih danes razpravljajo parlamenti vseh držav: alkoholizem, tuberkuloza, prostitucija, epidemije, zdravniška vprašanja, sanitetna služba, bolnice, samoupravna sanitetna politika itd. Ministrstvo za narodno zdravje je te načrte predložilo raznim oblastim in uradom, da jih s praktičnimi nasveti izpreme in izpopolnijo. Načrti pomenijo ali imajo pomeniti kodificiranje vseh doseženih raztresenih zakonov, odredb, naredb in predpisov, glede ohranitve in pospeševanja ljudskega zdravja. Načrti posegajo globoko v obrtni red, v socialno zavarovanje v delavsko zaščitno in varstveno pravo, v celo gospodarske panoge — in je radi tega želeli, da ne samo poklicani uradi in oblasti posvetijo tem načrtom vso pažnjo, ampak se mora zanje zainteresirati široka naša javnost. Zdravniki, učitelji, izobraževalna društva, Sokol, sportne organizacije, občine, delavske organizacije itd. imajo sveto dolžnost, da izzovejo močno in živahno diskusijo. V načrtih je zbrana državna skrb za največje blaginjo ljudstva: za njegovo zdravje, za rod bodočnosti. V to zemljo so vsajene zdrave narodove gospodarske in kulturne sile. — Prvi načrt govori o varovanju narodnega zdravja: o zdravstveni prosveti, o eugeniki, o zaščiti zdravja šolske mladine, delavcev, o stanovanjski higieni. Drugi načrt razpravlja o organizaciji in organih sanitetne službe in deli sanitetno službo na državno in samoupravno. V tretjem načrtu so zbrani predpisi o sanitetnih zavodih in ustanovah. Četrti načrt ima za vsebino razne predpise in ukrepe glede varstva pred nalezljivimi boleznimi in glede zatiranja teh bolezni. Daljši načrt je načrt zakona o zatiranju kroničnih nalezljivih bolezni: tuberkuloze, spolnih bolezni, malarije, trahoma itd. Sesti načrt je posvečen zatiranju olkoholizma. Zadnji načrt govori o kopališčih, zdraviliščih, mineralnih vodah in klimatičnih mestih. Predmeti so tako važni, da mora celi narod sodelovati na izpolnitvi in dopolnitvi teh načrtov. Stremljenje ministrstva za narodno zdravje morajo podpirati čisto in ne-sebično vse stranke, vsi razredi in sloji.

Tečaj za krojače v Ljubljani. Urad za pospeševanje obrti bo priredil v Ljubljani prikojevalni tečaj za krojače. Interesenti naj prijavijo svoj pristop najkasneje do 1. aprila t. l. pismeno ali ustmeno na Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, Dunajska cesta št. 22.

Trgovsko bolnišnico in podporno društvo v Ljubljani opozarja svoje p. n. članke, da se vrši v četrtek dne 31. marca t. l. ob pol osmih večer v sejni dvorani mestnega magistrata 83. redni občni zbor. Na dnevnem redu so sledeče točke: 1.) Računsko poročilo ravateljstva o poslovanju in stanju društva za leto 1920. 2.) Poročilo revizijskega odseka o pregledu računskih sklepov za leto 1920 in skontiranju imovine. 3.) Predlog ravateljstva za odobrenje enkratnih fakultativnih podpor, ki jih je ravateljstvo dovolilo in izplačalo leta 1920. 4.) Predlog ravateljstva za podelitev izrednih

podpor članom za leto 1921. 5.) Volitev treh članov ravateljstva v zmislu § 88 društvenih pravil. 6.) Volitev revizijskega odseka za leto 1921, obstoječega iz treh računskih pregledovalcev in dveh namestnikov, iz srede članov, ki ne pripadajo ravateljstvu. 7.) Samostojni predlogi članov, ki se morajo po § 45 društvenih pravil vsaj osem dni pred občinim zborom izročiti pismeno ravateljstvu. Častne, podporne in redne članke vabimo k množični udeležbi.

Nova emisija delnic Narodne banke. Iz Beograda nam poročajo 29. t. m. Ministrski svet je razpravljal o novem aranžmanu med Narodno banko in finančnim ministrom. Banka bo razpisala novo emisijo in dovolila vplačila v srebru tako, da se bo za 20 dinarjev v zlatu plačalo 80 dinarjev v srebru. O izmenici zakona o Narodni banki bo končno sklepal ministrski svet na posebni seji.

Pobiranje davka na poslovni promet. Gospodarsko-finančni komitet ministrov je odločil v seji dne 5. marca 1921 o vprašanju, kako je postopati z davkom na poslovni promet v zvezi z novimi postavkami carinske tarife, sledeče: 1.) da se v slučajih, kjer ni predpisana nikaka carina, ne pobira davek na poslovni promet; 2.) da se v ostalih slučajih davek na poslovni promet zniža sorazmerno z novimi znižanimi carinskimi postavkami.

5000kronski češkoslovaški bankovci z datumom od 15. aprila 1919 stopijo s 15. aprilom izven prometa in prenehajo biti zakonito plačilno sredstvo. Po tem času jih do 31. januarja 1923 izmenjava samo bančni urad pri finančnem ministru.

Izplačilo akreditivov. Trgovsko ministristvo je odredilo: 1.) da se ne sme izvršiti izplačilo na akreditive, ki se nanašajo na likvidacijo kompenzacijske trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Avstrijo; 2.) da mora vse neizplačane akreditive potrditi Jadranska banka v Ljubljani ali njene podružnice ali Warenverkehrs-bureau na Dunaju, da se potem po medsebojnem sporazumu morejo sfornirati.

Plovba na Donavi in angleško-francoski načrt. Praški časopisi so se bavili pred nekoliko časa na široko z angleško-francoskimi načrti, ki se tičejo prometa po Donavi in po ogrskih železnicah. Po angleških časopisih imajo Angleži 300 donavskih parnikov v svojih rokah in nameravajo monopolizirati z njimi vso donavsko plovbo. Angleži študirajo sedaj načrt poglobitve Donave za 3 metre do Budimpešte, da omogočijo na ta način dostop morskim ladjam v notranjost Evrope. Angleškemu kapitalu konkurira francoski, ki je investiran v madžarskih železnicah in namerava ustvariti direktno železniško zvezo donavskih ilirizov z Nemčijo. Obenem ima v načrtu zgraditi kanal Solun—Donava, pri čemur bi se poslužil rek Vardarja in Morave.

Češkoslovaško društvo za promet z iztokom, ki ima 45 milijonov čk glavnice, je otvorilo v Splitu svoj podružnico, preko katere bo vodilo vse svoje posele z Dalmacijo, Bosno in Hercegovino. Napravilo bo v Splitu tudi svoje posebno skladišče.

Sorza 29. marca

Zagreb, devize: Berlin 230 do 230,50, Bukarešt 190, Milan 570 do 575, London 557 do 565, Newyork kabel 143,25 do 144,25, ček 142 do 143,50, Praga 189,50 do 190, Svica 2435 do 2460, Dunaj 23 do 25, Pariz 990 do 1020. Valute: dolar 121—121,50, levi 160—163, rublji 65 do 75, češke krome 181, franki 970 do 990, napoleonori 472 do 477, marke 224 do 226, lire 553 do 555, avstrijske krome 21 do 21,50.

Banka za Primorje 920 940
Hrvatska eskomptna banka 1420 1425
Jugoslavenska banka 575 595
Ljubljanska kreditna banka 920 950
Rečka pučka banka 423 425
Eksploatacija drva 1475 1650
Slavonija 1300 1350
Srpska banka 745 760
Trgovsko-obrtna banka 410 415
Jadranska banka 1900 2050
Gorania 1000 1100
Dubrovačko parobrodno dr. 6200
Banka Brod na Savi 305 310
Praštediona 11200 11250
Slovenska eskomptna banka 630
Narodna šumska industrija 780 800

Beograd, valute: dolar 35,10 do 35,25, funti 137 do 139, franki 245 do 247, lire 139 do 140, leji 49 do 49,50, levi 42,50 do 43, marke 57 do 57,25, češke krome 46,25 do 46,75, napoleonori 118 do 119,50, drahme 270 do 275.

Vremensko poročilo

Ljubljana 308 m nad morjem

Dan	Čas opazovanja	Temperatura v zraku	Temperatura na tleh	Temperatura pod zemljo	Vel. vetra	Moč vetra	Moč oblaka	Pojavnost
24. mar.	7. uri	7,9	9,4	0,4	1,4	1,4	0,4	0,7
25. mar.	7. uri	7,9	9,4	0,4	1,4	1,4	0,4	0,7
26. mar.	7. uri	7,9	9,4	0,4	1,4	1,4	0,4	0,7

Srednja večerjavna temperatura 5,5, normalna 6,3
Vremenska napoved: južno del. vreme
Sobota 24. mar. ob 3.45 zahala ob 18.28

24. mar.

25. mar.

26. mar.

27. mar.

28. mar.

29. mar.

30. mar.

31. mar.

1. apr.

2. apr.

3. apr.

4. apr.

5. apr.

6. apr.

7. apr.

8. apr.

Iz teme v luč

Roman

Kdaj mi je prvič prišla v glavo misel — ona grozna misel, da ne more niti ta poseben in novi položaj docela pojasniti Pavlinine apatije in pomanjkanja vsakega življenja — da sama plahost ne more biti docela vzrok vseh mojih težav, ki sem jih imel, da bi jo pripravil do govorenja in celo, da bi mi odgovarjala na moja vprašanja? Oproščal sem jo na vsemogoče načine. Bila je utrujena; bila je v zadregi; ni mogla misliti na nič drugega kakor na tako hitri, iznenadni korak, ki ga je naredila danes — še vse hitrejši zanj kot za mene — ker sem jaz vsaj vedel, da sem jo ljubil. Navsezadnje sem tudi jaz utihnil in milje in ure so potekale med tem, ko sta ženin in nevesta sedela drug poleg drugega, ne da bi izpregovorila besedico, še manj, da bi se milovala. Čuden položaj je bil to — čudno potovanje!

Naprej, naprej proti severu je hitel vlak, dalje, dalje, dokler ni jel mrak legati na bežečo potrajajo; jaz pa sem sedel in zrl na brezčutno, a lepo dekle poleg sebe, radoveden, kakšno bo najino prihodnje življenje; vendar nisem obupal, dasi se mi je dozdevalo, kakor da bi se ropotanje hitečega vlaka razkrojilo v zaspano umerjenost in je brez prestanka ponavljalo mračne Terezine besede: «Ona ni za ljubezen ali zakon — ni za ljubezen ali zakon».

Vedno bolj se je temnilo zunaj, in ko je vozna luč posvetila na čisti, blede obraz dekleta poleg mene, ko sem opazoval njen nikdar se izpreminjajoči izraz na njem, njegovo lepo, a vedno isto bledečo, me je obšla čudna bojazan — strah, da ne bi bila obdana z ledenim oklepom, ki ga nobena ljubezen nikdar ne bi mogla raztopiti. Nato sem utrujen in malone poparjen nekako zaspal. Poslednje, kar se spominjam, predno sem zatisnil oči, je bilo, da sem vzlic svojemu sklepu prijel tisto belo, lepo oblikovano, voljno roko v svojo in sem z roko v roki spal.

Spal! Da, bilo je spanje, če spanje pomeni vse drugo, samo ne mir in počitek. Nikdar izza one noči, ko sem čul tisto prigrlušeno žensko ječanje, se mi isto ni tako razločno povrnilo, nikdar se moje sanje niso tako zelo približale resničnosti groze, ki jo je slepi človek pred leti občutil! Prav hvaležen sem bil, ko se je tisto strašno kričanje vedno bolj razlegalo in navsezadnje doseglo svoj višek s tem, da je prešlo v ostri žvižg, ki je oznanjal, da smo blizu Edinburgha. Izpustil sem roko svoje žene in se streznil. Hude in žive so morale biti tiste sanje, zakaj pustile so mi debele kaplje potu na čelu.

Ker še nikdar nisem bil v Edinburghu in sem si želel nekoliko ogledati mesto, sem bil nameraval ostati dva, tri dni tamkaj. Mem vožnjo sem povedal ženi svojo namero. Pričela mi je, kakor da bi bil čas, kraj zadeva, ki je zanj malo pomena. Nič ni moglo vzbuditi njenega zanimanja, se mi je dozdevalo.

Peljala sva se v hotel in skupaj večerjela. Soditi po najinem vedenju, sva mogla biti največ prijatelja (Dalje prihodnjič.)

Za sorodnike Amerikancev.

Iščejo se spodaj navedeni upravičenci do emigracij, oziroma zavarovalnin, ki so sedaj še zaplenjene pri vladi «Združenih držav ameriških». Da se vedo zglasti pravi sorodniki, je paziti na razvrstitev imen: prvo je ime dediča in razmerje njegovega sorodstva do poleg navedenega umrlega zavarovalca, dočim značijo številke za imeni zneske zavarovalnin v dolarjih.

Ker bo notranje ministrstvo v Beogradu pričelo izdajati sedaj postopno predložiti potrebne listine certifikate, na podlagi katerih je mogoče dobiti te zavarovalnine od ameriške vlade, in imam za mnogo naših rojakov, kajti naslove so mi mogle sporočiti slovenske podporne organizacije, tozadevno postopanje že v teku, vabim še gori navedene, da se zglašijo pri meni. Od vsake družine zadostuje po eden član, ki naj prinese seboj družinske pole. Ker ni mogoče vseh hitro odpraviti, prosim, da se razdelijo gori navedeni po črkah svojih imen tako, da pridejo če le mogoče od črke A do L v dneh od 1. do 6. aprila, od M do

S od 7. do 11. aprila in od črke S do Z od 11. do 16. aprila, izvzemši nedelje in praznike.

Gospodarska pisarna dr. Ivana Černe, Ljubljana, Miklošičeva cesta 6, II. nadstropje.

Naslovi sledečih se iščejo kot neznan:

Abdin Marija, žena pok. Abdin Lučeviča, 425 dolarjev.
Ancelj - Košer Cecilija, sestra pokoj. Ancelj Josipa, 467 dolarjev.
Bačar Neža, žena pok. Bačar Josipa, 440 dolarjev.
Belčič Angela in Marija, žena in hči pok. Benčič Ignaca, 350 dolarjev.
Brezovnik Neža, sestra pokojnega Pečnik Josipa, 170 dolarjev.
Dedič neznan, po pokojnem Barba Johnu, 500 dolarjev.
Dedič neznan, po pokojnem Bornik Franku, 1000 dolarjev.
Fajon Antonija, žena pokojnega Fajon Janeza, 377 dolarjev.
Fatur Marija, mati Fatur Johna, 442 dolarjev.
Dedič neznan, po pok. Goršek Heleni, 1751 dolarjev.
Germek Rozalija, sestra pok. Germek Antona, 214 dolarjev.
Golob Franciška, Ivana in Ivan hčeri in sin po pok. Golob Janezu, 376 dol.
Golob Ljuba, Marija in Uršula, hčere po pok. Golob Janezu, 376 dolarjev.
Golob Jožefa, soproga Golob Jožefa, 894 dolarjev.
Gradišar Katarina, Martin, Franc, Ana in Marija, žena, sinova in hčeri pok. Gradišar Martina, 1000 dolarjev.
Horvat Ljuba, brat pok. Horvat Josipa, 515 dolarjev.
Horvat Marija, mati pok. Horvat Ivana, 371 dolarjev.
Hren Marija, sestra pok. Hren (Gm) Josipa, 400 dolarjev.
Intihar Franc, brat (?), 400 dolarjev, po pok. Intihar Franku.
Jamnik Franc, brat pok. Jamnik Stefana, 187 dolarjev.
Jamšek Ivana in Franc, žena in sin pok. Jamšek Lovrenca, 600 dolarjev.
Jančič Juri, Marko in Mijo, bratje pok. Jančič Janka, 900 dolarjev.
Jelovčan Franc in Josip, sinova pok. Jelovčan Janeza, 386 dolarjev.
Jeras Ana, žena pok. Jeras Franca, 400 dolarjev.
Jerovšek Ana, hči pok. Justin Franca, 100 dolarjev.
Jesenko Josip, sin pokojnega Jesenko Franca, 232 dolarjev.
Kamnikar Josip, sin pokoj. Kamnikarja Jermaja, 152 dolarjev.
Kavčič Janez, sin Kavčič Ignaca, 50 dolarjev.

Keltn Deziderij, Leopold in Feliks, bratje pok. Keltn Bernarda, 1000 dolar.
Knafelje Franciška in Jakob, mati in oče pok. Knafelje Jakoba, 850 dolar.
Kopernik Ferdinand, sin pokoj. Banko Franca, 400 dolarjev.
Kraje Terezija, mati pok. Zgonc Josipa, 236786 dolarjev.
Kral Ana, Anica in Marija, mati in sestra pok. Kral Ignaca, 318 dolarjev.
Kral Ana, sestra pok. Kral Janeza, 850 dolarjev.
Lapajne Emlja, Lucija in Stefani, sestre pok. Lapajne Ivana, 404 dol.
Lavrin Lovrenc in Neža, oče in sestra pok. Lavrin Lovrenca, 200 dolarjev.
Lenarčič Katarina, mati pok. Lenarčič Janeza, 500 dolarjev.
Lipovec Apolonija, mati Lipovec Pavla, 950 dolarjev.
Lombar Marija, mati pok. Lombar Mat., 908 dolarjev.
Lovšin Terezija, mati pok. Lovšin Alojzija, 150 dolarjev.
Mihelič Josipina, Anton, Josip, Slavko, Marija, žena, sinovi in hči pok. Mihelič Antona, 900 dolarjev.
Mrak Marija, sestra Jamnik Stefana, 187 dolarjev.
Nosan Marija in Marija, žena in hči pok. Nosan Franca, 887 dolarjev.
Novak Marija, Anton in Silva, soproga, sin in hči pok. Novak Antona, 890 dolarjev.
Okorn Anton in Roza, oče in sestra pok. Okorn Josipa, 662 dolarjev.
Pečnik Jernej in Franc, brata pok. Pečnik Josipa, 429 dolarjev.
Pečovnik Helena, mati pokojnega Pečovnik Janeza, 439 dolarjev.
Pečovnik Marija oče pokojnega Pečovnik Janeza, 429 dolarjev.
Petelinšek Anton, Franc, Ivan, Pavel in Marija, sorodniki neznanega umrlega, 875 dolarjev.
Plut Neža, mati pokojnega Plut Jožefa, 45 dolarjev.
Pogačnik Jedert, Antonija, Franciška, Ivana, Feliks in Franc, žena, hčere in sinovi pok. Pogačnik Franca, dol. 1.004.
Polda Amalija, sestra pok. Polda Ivana, 407 dolarjev.
Potokar Neža, vdova pok. Potokar Franca, 200 dolarjev.
Požar Angela in Karolina, sestra pok. Požar Karla, 400 dolarjev.
Remšak Franc, sin pok. Remšak Jakoba, 446 dolarjev.
Santelj Andrej in Franc, polbrat in brat pok. Santelj Mat., 423 dolarjev.
Savoja Viktorina in Olga, hčeri pok. Savoja-Markovina Josipine, 800 dolarjev.
Skampa Ivan, Ana in Mamie, pastork in hčeri, 390 dolarjev.

Skrbec Josip in Marjeta, sin in hči pok. Skrbec Josipa, 214 dolarjev.
Slopšak Anton in Marija, oče in mati pok. Slopšak Antona, 350 dolarjev.
Smokvina Božica, žena pokojnega Smokvina Geo., 850 dolarjev.
Snajder Ana, Angela, Zeni in Marija, hčere pok. Snajder Jos., 1000 dol.
Stanič Antonija, mati pok. Stanič Josipa, 510 dolarjev.
Starešinič Ana, Barbara, Katarina, ter Barbara in Peter, sestre, oče in mati pok. Starešinič Petra, 600 dolarjev.
Starešinič Juri, brat pok. Starešinič Franca, 894 dolarjev.
Stefanič Marija, mati pokojnega Stefanič Martina, 500 dolarjev.
Stok Alojzija, sestra pokojnega Stok Franca, 444 dolarjev.
Stopar Anton in Ana, oče in mati pok. Antona Stoparja, 875 dolarjev.
Stopar Josip, oče pok. Stopar Josipa, 850 dolarjev.
Tavčar Alojzija in Ivana, hčeri pok. Tavčar Josipa, 207 dolarjev.
Turšič Janez, oče pok. Turšič Janeza, 350 dolarjev.
Udovič Janez, nečak pok. Udovič Antona, 300 dolarjev.
Uhernik Franc in Marija, oče in mati pok. Uhernik Janeza, 400 dolarjev.
Urbančič Magdalena, Korel, Josip in Franc, žena in sinovi pok. Urbančič Josipa, 932 dolarjev.
Veber Anton, in žena, oče in mati pok. Veber Antona, 375 dolarjev.
Vesol Magdalena, Franc, Karol, Alojzij, Matija, Vincenc, Angela, Marija, soproga, sinovi in hčeri pok. Vesol Jakoba, 877 dolarjev.
Viteman-ovi dediči po pok. Viteman Josipu, 500 dolarjev.
Vidmar Marija, hči pok. Boben Jos., 596 dolarjev.
Virant Kristina, Ana in Franc, hčeri in sin, pokojnega Virant Franca, 975 dol.
Vodeničar Marija, mati ter sestra Marija po pok. Vodeničar Jos., 616 dol.
Verbič Roza, sestra pok. Kral Ignaca, 106 dolarjev.
Zadračan Neža, mati pok. Menčar Valentina, 300 dolarjev.
Zagorec Ana in Josip, mati in oče pok. Zagorec Franca, 400 dolarjev.
Zgonc Ivan in Marija, brat in sestra pok. Zgonc Jos., 710 dolarjev.
Zagar Marija, hči pok. Jamnik Janeza, 355 dolarjev.
Železnik Ana, sestra pok. Železnik Vida, 200 dolarjev.

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.
Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

Oglas.

Češkoslovaška tovarna za damsko klobuko išče zanesljivega in dobro vpehane zastopnika za Jugoslavijo. Natančne ponudbe na E. Fifer, Praga II, Sokolska 58. 571

Dve hiši s gospodarskim poslopijem tik državne ceste, v zelo prometnem trgu, pripravne za vsako obrt, sta naprodaj ali brez zemljišča. Dalje kobilca, izvrstna za vsako vožnjo, 16 pesti visoka, 7 let stara, kostanjeve barve. Pojasmila pri A. Lavriču, Planina pri Raketu. 572 3-1

Dobrodošča trgovina

s špecijskim in kolonialnim blagom ter deželnimi pridelki v najprometnejši ulici v Mariboru se z vso zalogo 573 1

odda takoj v najem.

Cenjene ponudbe na Anončni in informacijski zavod «VEDEZ», Maribor, Slovenska ulica 6.

Prevažanje in ocarinjenje

vsakršnega blaga izvrši najhitreje prevoznisko podjetje

JOSIP TURK

575 Radeckega cesta 3. 10-1

Več orehovih hlodov, po 4 metre lepih, smrekovih in hrastovih čokov za mesarje ali za kovače se po ceni prodaja. Ogledajo se lahko na licu mesta pri Ivanu Dežmanu na Laverol pri Ljubljani. 568 3-3

Obvestilo.

Obveščava cenj. odjemalce na p. n. občinstvo, da sprejemava nova dela in popravila po najnižjih cenah. Gotovi čevlji v zalogi. Turistovski čevlji domačega izdelka. 522 31

Ant. in Jož. Brajer-Kapele Ljubljana, Turjaški trg (Breg) št. 1.

Kavarna Leon, Ljubljana, Stari trg št. 30
vsaki dan ob 9. uri zvečer 576 10-1
damski koncert.

Kupujte nove knjige !!

Tiskovne zadrage:

D. Fajgel, Tik za fronto. Zbirka črtic, ki popisujejo dogodke v Gorici po izbruhu vojne med Italijo in Avstrijo 1915. Broš. 36 K, po pošti 2 K več.
A. Novačan, Veleja. Drama. Broš. 28 K, vez. 36 K, po pošti K 1-80 več.
Shakespeare-Zupančič, Macbeth. Broš. 32 K, vez. 40 K, po pošti K 1-80 več.
Ilka Waschtetova, Pravljice. Z večbarvnimi slikami. Vez. 40 K, po pošti K 1-80 več.
Fr. Veber, Uvod v filozofijo. Pota in cilji, 3. — 4. zvezek. Cena 72 K, po pošti 3 K več.

Knjige se naročajo pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Velepodjetje v Ljubljani išče

komercijelnega uradnika.

Reflektira se samo na prvovrstno mlado moč. Absolventje trgovske akademije, zmožni v govoru in pisavi hrvatskega jezika, imajo prednost. Ponudbe je vpsolati pod naslovom „Velepodjetje“ na poštai predal štever. 98. 570

Ravnokar je izšla brošurica:

Svetovna vojna

v pesmi in slikah, I. zvezek.

Izdala in založila „Domovina“.

Cena 4 krone.

Dobiva se pri kolporterjih, v trafikah in v upravi „Domovine“, Sodna ulica 6.

Za občinske volitve

je za vsakogar nujno potrebno, da se seznani z novim volilnim redom. V ta namen je pravkar izšel!

Občinski volilni red za Slovenijo.

Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Sodna ulica št. 6, in velja s poštnino vred K 4-40.

Pozor! Prevzetje! Pozor!

Naznanjam al. občinstvu in gg. trgovcem, da sem prevzel od g. Bačnerja izdelovanje prvovrstnega čajnega peciva ter se cenj. odjemalcem najtopleje priporočam
T. NOVOTNY
izdelovanje in prodaja vsakovrstnega peciva, medlo in finih bombonov na debelo. Ljubljana, Opekarska cesta 26. 551 3-3

„MERKUR“
veletrgovina z manufakturo na debelo
Maribor, Cankarjeva ulica 1 574 3-1
vključno naznanja, da je došla večja množina
češkoslovaškega in italijanskega pomladanskega blaga
po zelo ugodni ceni.

Advokat 563 3-2
D^R. KIMOVEC
prej v Trstu
je preselil svojo pisarno
v Maribor, Sodna ulica 14.

Najmodernejše obleke, površnike za gospode, kostume, pomladne toalete za dame. Obračanje oblek, moderniziranje kostumov v osmih dneh.

Lastna zaloga najfinejšega blaga in žimic (Roßhaar) za obleke. Uradništvu obleke na obroke! Cene delu za moške obleke 600 K, ženske kostume 650 K.

S. Potočnik, Šelenburgova ulica 6/I, Ljubljana.